

Utåtande Rotel VIII (Dnr KS 2023/1038)

Program för energibesparande armaturbyte belysning 2024-2029 - Inriktningsbeslut

Program för energibesparande armaturbyte belysning etapp 1 2024-2025 - Genomförandebeslut

Hemställan från trafiknämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Inriktning för Program för energibesparande armaturutbyte belysning 2024-2029 godkänns.
2. Trafiknämnden medges rätt att genomföra Etapp 1 (2024-2025) av program för energibesparande armaturutbyte belysning till en investeringsutgift om 115,0 mnkr.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Trafiknämnden föreslår fortsatt arbete med energieffektivisering genom ett nytt program för energibesparande armaturbyte för perioden 2024-2029. Genom investeringarna byts gamla belysningsarmaturer ut mot nya som minskar stadens klimatpåverkan och elanvändning. Programmet föreslås delas upp i fem etapper om vardera två år, där materialinköp görs första året och därefter monteras upp efterföljande år.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att minskningen av klimatpåverkan inte är lika stor i det föreslagna programmet som i tidigare program eftersom den äldsta mest energikrävande belysningen redan bytts ut, men att programmet även ger andra fördelar så som minskad elförbrukning och elkostnader, möjliggörande av ny teknik samt en tryggare stadsmiljö, ökad trafiksäkerhet och förbättrad tillgänglighet genom förbättrad belysning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Trafiknämnden har arbetat under många år med att byta ut äldre belysningsarmaturer på stadens gator och torg till moderna energisnåla ljuskällor, främst LED. Den vanligaste ljuskällan i nämndens belysningsanläggning är dock fortfarande metallhalogen och viktigt arbete återstår med att byta ut dessa. De gamla teknikerna är både kostsamma att underhålla och förbrukar mycket energi.

Det föreslagna programmet bidrar till att minska stadens klimatpåverkan, sänka elanvändningen och elkostnader samt minska underhållskostnader. Äldre ljuskällor som metallhalogen måste bytas vart fjärde år medan livslängden hos en modern LED-ljuskälla är ca 25 år. Utbyte till moderna belysningsarmaturer innebär därmed väsentligt minskat underhållsarbete. I programmet ingår även att undersöka möjligheten till en cirkulär process där nyinstallerade armaturer renoveras istället för att kasseras om skador skulle uppstå och armaturer måste bytas i förtid.

Moderna LED-ljuskällor ger också nya tekniska möjligheter till att reglera mängden ljus under vissa tider på dygnet, vilket kan användas för att minska negativ påverkan på nattaktiva djur. Nya och mer driftsäkra armaturer bidrar även till ökad trygghet på allmän plats genom att minska felfrekvensen och säkerställa att belysningen fungerar och är tänd när den ska vara det.

Bilagor

1. Investeringskalkyl inriktningsbeslut 2024-2029, dnr KS 2023/1038-1.2
2. Investeringskalkyl genomförandebeslut 2024-2025, dnr KS 2023/1038-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andrea Hedin (alla M) enligt följande.

Moderaterna välkomnar programmet för energibesparande armaturbyten. Eftersom den äldsta och mest energikrävande belysningen tidigare bytts ut kommer dessa program, liksom stadsledningskontoret konstaterar, inte att minska stadens klimatpåverkan lika mycket som tidigare program gjort. Att staden redan kommit en lång väg vad gäller att minska klimatpåverkan från belysningen är mycket glädjande. Fördelarna som kommer av det aktuella programmet i form av minskad elförbrukning, lägre energikostnader samt förbättrad och tryggare stadsmiljö och trafik är samtidigt av stor vikt.

För att Stockholms stad ska nå våra högt satta klimatmål och kunna vara ett föregångsexempel både i Sverige och internationellt, hade vi önskat att energibesparande åtgärder liksom denna genomförts i snabbare takt.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 8 november 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna är positiva till ekonomiskt lönsamma klimatinvesteringar. Byte av uttjanta halogenlampor mot nya LED kan vara en lönsam investering. Vi vill dock framhålla att alla investeringar alltid ska återbetala sig bättre jämfört med alternativet. Det framkommer i tjänsteutlåtandet att vissa investeringar möjligen inte lönar sig. Stadens nämnder bör undvika olönsamma investeringar och föredra halogen framför nya LED, när LED inte bär sig ekonomiskt.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Trafiknämnden föreslår att arbetet med energieffektivisering försätter genom ett nytt program för energibesparande armaturbyte för perioden 2024-2029. Programmets syfte är att minska nämndens klimatpåverkan och elanvändning genom fortsatt arbete med att byta ut gamla belysningsarmaturer till effektivare LED-armaturer.

Nämnden har en stor belysningsanläggning om ca 150 000 ljuspunkter på stadens gator, vägar, parker och torg. Den tekniska livslängden på en belysningsarmatur är 25 år. Nämndens belysning förbrukar ca 36 GWh el varje år. Sedan 2007 har förbrukningen minskat med 45 % till följd av effektivare ljuskällor som LED. De senaste åren har nämnden ansökt och beviljats centrala medel från stadens särskilda klimatinvesteringsatsning för att byta ut äldre armaturer med hög energiförbrukning.

För 2023 har nämnden fått ökade klimatmedel som gör att beslutade belopp i nuvarande program upparbetats tidigare än planerat. För att nämnden ska kunna fortsätta det viktiga arbetet med att minska sin elanvändning föreslår nämnden ett nytt program för energibesparande armaturbyten under 2024-2029.

Programmet föreslås delas upp i fem etapper om vardera två år, där materialinköp görs första året och därefter monteras upp efterföljande år. Målet är att byta ca 11 500 armaturer årligen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2023 följande.

1. Trafiknämnden godkänner för sin del förslag till inriktning för Program för energibesparande armaturbyte belysning 2024-2029 samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget till inriktning och medger trafiknämnden rätt att fortsätta planeringen för kommande genomförandebeslut. Programmets totala utgift beräknas till 575 mnkr.
2. Trafiknämnden godkänner för sin del förslag till genomförande av etapp 1 i programmet för energibesparande armaturbyte under åren 2024-2025 samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget och medger trafiknämnden rätt att genomföra etapp 1 till en investeringsutgift om 115 mnkr.
3. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för föreliggande genomförandebeslut.

Särskilt uttalande av Dennis Wedin m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Markus Berensson m.fl. (C).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Mål och syfte

Programmets syfte är att minska kontorets klimatpåverkan genom fortsatt arbete med att byta ut gamla belysningsarmaturer till effektivare LED-armaturer.

Målet är att byta ca 11 500 armaturer årligen. Bytet bidrar till uppfyllnad av budgetmålet att minska energiförbrukningen genom att arbetet med energieffektiviserande åtgärder intensifieras. Därtill innebär åtgärderna minskade kostnader för el och underhållsarbete. Programmet bidrar till att nå det första och andra målet i Stockholms miljöprogram 2020-2023 om ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 och en fossilfri organisation 2030 samt till att uppfylla etappmålet om en effektiv energianvändning genom en minskad elanvändning. Programmet bidrar även till uppfyllandet av Klimathandlingsplan 2020-2023 genom att minska stadens utsläpp av CO2.

Befintlig situation

Kontorets långsiktiga målsättning är att alla ljuskällor i stadens belysningsanläggning ska vara energisnåla, företrädesvis LED. Den vanligaste ljuskällan i kontorets belysningsanläggning är dock fortfarande metallhalogen. Det finns även en stor mängd andra ljuskällor, såsom exempelvis kompaktlysrör, som också behöver bytas ut. Dels är de gamla teknikerna kostsamma att underhålla och dels förbrukar de mycket energi. Dessutom kommer flera av de gamla teknikerna att förbjudas och sluta säljas under de kommande fem åren.

Kontoret söker som regel klimatmedel för att finansiera materialinköp inom detta program. De av kontorets ljuskällor som hade högst elförbrukning har redan bytts ut. CO2-besparingarna per krona kommer därför att vara lägre för de armaturer som byts ut framöver. Fortsatt utbyte kommer dock i hög grad att fortsätta att minska kontorets kostnader för elanvändning.

Trots den minskade besparingen är det viktigt att kontoret fortsätter arbetet med reinvesteringar i belysningsarmaturerna. Dels för att hålla anläggningen i gott skick, dels för att nya armaturer ger en högre ljus kvalitet som ökar trygghetskänslan och trafiksäkerheten i staden.

Åtgärdsförslag

Kontoret föreslår att trafiknämnden fortsätter arbetet med energieffektivisering genom ett nytt program för energibesparande armaturbyte för perioden 2024-2029. Vidare föreslås även att genomförande av åtgärder 2024-2025 godkänns. Fokus är att göra investeringar som minskar stadens klimatpåverkan genom att byta ut gamla belysningsarmaturer och minska elanvändningen.

Moderna LED-ljuskällor är mer effektiva än äldre teknik och kan därför generera samma mängd ljus med en lägre elanvändning. Därtill kan LED ljusregleras så att mängden ljus minskar under vissa tider på dygnet, vilket minskar elanvändningen ytterligare. LED-ljuskällorna håller dessutom mycket längre än äldre tekniker vilket leder till minskade underhållskostnader.

Programmet delas upp i etapper om två år där materialinköp görs första året och därefter monteras upp efterföljande år.

För perioden 2024-2028 är kontorets målsättning att köpa in ca 11 500 armaturer per år. Programmet avses avslutas år 2029 med montering av de armaturer som köptes in under år 2028. Se Tabell 1 på sida 8 för illustration.

Urval och prioritering av vilka åtgärder som behöver utföras kommer att tas fram löpande under programmets gång. Val av åtgärder baseras bland annat på kontorets samlade erfarenhet och kännedom om anläggningens skick.

Avvägningar

I vissa fall kan det vara fördelaktigt att hålla ihop geografiska områden så att utbyte sker med samma material och installationsår. Genom att slå ihop utbytet för större områden minskar även klimatpåverkan och utgifter för montage då färre transporter behövs.

I vissa fall kan armaturer monteras ned även om de har flera år kvar i teknisk livslängd, dessa tas om hand och används i driften för att temporärt ersätta trasiga armaturer.

Kontoret planerar att handla upp utförandet av arbetena separat från befintliga ramavtal på grund av den stora volymen vilket förväntas ge positiva effekter vad gäller effektivitet i genomförandet.

Klimat och miljö

Kontoret ser framförallt följande positiva effekter av föreslagna åtgärder när det kommer till klimat och miljö:

Elanvändningen sänks med ca 10 GWh per år och klimatpåverkan minskar med ca 663 ton CO₂ per år efter projektets slutförande. Med en livslängd om 25 år innebär det strax över 16 500 ton CO₂ i minskade utsläpp.

Underhållsarbetet kan effektiviseras med färre besök per ljuspunkt under ljuspunktens livslängd med reducerade kostnader och klimatpåverkan som resultat.

Framkomlighet/Tillgänglighet

På många platser kommer ljuskvaliteten att öka vilket leder till ökad tillgänglighet för personer med synvariation, bättre trafiksäkerhet samt ökad jämställdhet till följd av ökad känsla av trygghet och personsäkerhet.

Nya armaturer är mer driftsäkra och förbättrar tillgängligheten av allmän plats genom att säkerställa att belysningen är tänd.

Vid projektets genomförande kommer kontoret arbeta för att tillgänglighet och framkomlighet för allmänhet och näringsidkare påverkas i så liten grad som möjligt.

Trafiksäkerhet

Nya och mer driftsäkra armaturer bidrar till god trafiksäkerhet genom att belysningen är tänd.

Ökad möjlighet till styrning

LED-tekniken erbjuder fler fördelar än bara högre effektivitet och energibesparing. Till skillnad från gamla ljuskällor kan LED-armaturer regleras efter behov. Den vanligaste tillämpningen är att använda så kallad nattsänkning. Det betyder att mängden ljus regleras ned under delar av natten. I normalfallet sänks ljusmängden med 33 % under 6 timmar varje natt, vilket leder till en total besparing på ca 20 % per år jämfört med en armatur som inte har denna funktion.

LED-armaturer kan också nyttjas tillsammans med moderna styrsystem. Det ger möjlighet att styra belysning med bättre upplösning än idag. I praktiken innebär det att kontoret kan anpassa ljusnivåerna på specifika platser om behovet ändras, eller att nattsänkningen kan justeras över tid på platser som kräver mer eller mindre ljus än snittet.

Ökad livslängd på material

Att byta ut en gammal armatur till en LED-armatur innebär inte bara minskad elanvändning. En konventionell ljuskälla (t.ex. metallhalogen) måste bytas vart fjärde år vilket görs löpande i kontorets planerade underhåll. Varje år byts alltså en fjärdedel av alla konventionella ljuskällor i anläggningen.

Livslängden hos en LED-ljuskälla är ca 25 år och behöver därför normalt inte bytas under armaturens livslängd, vilket ger en positiv klimatpåverkan även kopplat till transporter och materialåtgång.

Trygghet och jämställdhet

Nya och mer driftsäkra armaturer bibehåller god trygghet på allmän plats genom att säkerställa att belysningen är tänd.

Jämställdheten kan öka genom förbättrad driftsäkerhet i belysningsanläggningen. Stockholms stads medborgarundersökning från 2019 visar på att det är en märkbart större andel kvinnor än män som känner sig otrygga på kvällen samt även är mindre nöjda med belysningen där de bor. Detta gäller framförallt i ytterstadsområdena, men även i innerstadsområden känner sig kvinnor mer otrygga än män. En förbättrad driftsäkerhet i belysningsanläggningen bidrar till att medborgare upplever en ökad trygghet särskilt vad avser att kunna bedöma platsen eller situationen, dvs. om det är lämpligast att ta en annan väg.

Belysning bidrar till att människor vill vistas i de offentliga miljöerna även under dygnets mörka delar. Jämställdhet är en del i prioriteringen vid belysningsarbeten på så sätt att det är viktigt att ha en god driftsäkerhet i anläggningen så att belysningen fungerar som den ska.

Tidplan

De beskrivna åtgärderna är indelade i fem två-årsetapper som pågår under totalt sex år. Etapperna överlappar varandra då materialinköp genomförs under första året och montering av det inköpta materialet sker under efterföljande år. Se även Tabell 1 nedan.

Kontorets målsättning under perioden 2024-2029 är att byta ca 57 500 armaturer.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Etapp 1						
Etapp 2						
Etapp 3						
Etapp 4						
Etapp 5						
= Materialinköp	= Montage					

Tabell 1 Etappfördelning inom programmet Energibesparande armaturbyte 2024-2029

Om programmet inte tilldelas medel från stadens särskilda klimatinvesteringsanslag eller externa källor kan tidplanen komma att förlängas då de årliga nivåerna behöver anpassas efter trafiknämndens årliga investeringsram.

Ekonomi

Detta avsnitt beskriver ekonomin för ärendets båda delar.

I den första delen kommer kontoret att redovisa ekonomin för hela programmet 2024-2029, vilket syftar till det föreslagna inriktningsbeslutet.

I den andra delen kommer kontoret att redovisa ekonomin för genomförandet av programmets första etapp 2024-2025, vilket syftar till det föreslagna genomförandebeslutet.

Hela programmet 2024-2029 – inriktningsbeslut

Programmets totala investeringsutgift uppskattas till cirka 575 mkr varav 465 mkr avser utgifter för material, 90 mkr avser utgifter för montering och 20 mkr avser utgifter för projektering. Den preliminära volymen för respektive etapp föreslås uppgå till ca 115 mkr per år.

Utgifterna för de fem etapperna i programmet är fördelade enligt nedanstående tabell.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Summa
Etapp 1	97	18					115
Etapp 2		97	18				115
Etapp 3			97	18			115
Etapp 4				97	18		115
Etapp 5					97	18	115
Summa	97	115	115	115	115	18	575

Samtliga utgifter inom programmet kommer vara möjliga att aktivera som investeringsanläggningar som skrivs av över tid.

Programmets årliga omfattning och innehåll föreslås prövas utifrån trafiknämndens årliga budgetram och uppdrag. Det finns ett antal faktorer som påverkar omfattningen av programmet:

Utgångspunkt för den föreslagna årliga volymen är att nämnden får beviljat klimatmedel eller andra typer av bidrag för att finansiera projektets materialutgifter. Om hela genomförandet behöver inrymmas i nämndens långsiktiga ram kommer programmet att behöva förlängas.

Även prisutvecklingen på marknaden kan komma att påverka programmets genomförande där prisökningar kan leda till att färre armaturer byts varje etapp.

Belysningsanläggningen har en stor variation i form av olika typer av armaturer i olika miljöer, vilket också påverkar priset. Parkarmaturer och armaturer på linspänn är generellt dyrare än traditionella gatubelysningsarmaturer. Kalkylen baseras på en snittkostnad om ca 10 tkr per armaturutbyte, inklusive arbetskostnad och projektering.

Driftkostnader

Efter att programmet är genomfört kommer kontorets drift- och underhållskostnader för el, ljuskällebyte och rengöring av glas/kupa att minska med ca 16,5 mnkr årligen, varav 14,5 mnkr avser minskade elkostnader.

Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2024.

Kapitalkostnaden, som beräknas till cirka 7,1 mnkr år 2026, ökar därefter till 33,6 mnkr år 2030, och minskar sedan med gjorda avskrivningar. Kapitalkostnaden är beräknad med en genomsnittlig avskrivningstid på 25 år och en internränta om 2,2 procent. En investeringskalkyl har tagits fram enligt stadens riktlinjer. Kalkylen visar på att investeringsprogrammet har ett negativt nettonuvärde om ca 334 mnkr.

Investeringskalkylen redovisas i bilaga 1.

Programmets första etapp 2024-2025 – genomförandebeslut

Programmets investeringsutgift för den första etappen uppskattas till cirka 115 mnkr. Material för genomförande av den första etappen kommer att köpas in under 2024 och monteras i anläggningen under 2025. Materialutgiften beräknas till 93 mnkr, montage 18 mnkr och projektering 4 mnkr. För materialutgiften kommer kontoret att söka utökad investeringsram genom stadens särskilda klimatinvesteringsåtgärder på samma nivå som godkändes för 2023. Projektering och montage ryms inom kontorets investeringsram 2025.

Utgångspunkt för den föreslagna årliga volymen är att nämnden får beviljat klimatmedel eller andra typer av bidrag för att finansiera projektets materialutgifter. Om hela genomförandet behöver inrymmas i nämndens långsiktiga ram kommer programmet sannolikt att behöva förlängas.

Driftkostnader

Efter att programmets första etapp är genomförd under 2024-2025 kommer nämndens drift- och underhållskostnader för el, ljuskällebyte och rengöring av glas/kupa att minska med ca 3,3 mnkr årligen, varav elkostnader minskar med ca 2,8 mnkr årligen.

Investeringarna beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 7,1 mnkr per år från och med år 2026. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 25 år och intern ränta om 2,2 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

En investeringskalkyl har tagits fram enligt stadens riktlinjer. Kalkylen visar på att investeringsprogrammet har ett negativt nettonuvärde om ca 71 mnkr. Investeringskalkylen redovisas i bilaga 2.

Risk/Osäkerhet

Kontoret bedömer att det inte är möjligt att inrymma den önskade nivån om 115 mnkr per år för armaturbyten i nämndens långsiktiga investeringsram. Programmets genomförande är därför beroende av stöd från centrala eller externa medel för att nå den utbytestakt som önskas. En minskad utbytestakt innebär att det byggs upp en underhållsskuld i anläggningen.

Belysningsanläggningen har en stor variation i form av olika typer av armaturer i olika miljöer vilket också påverkar priset. Parkarmaturer och armaturer på linspänn är generellt dyrare än traditionella gatubelysningsarmaturer. Kalkylen baseras på en snittkostnad om ca 8 100 kr per armatur samt 1 900 kr i planerings- och genomförandekostnader.

För att se hur stor klimatnytta som programmet ger krävs att elanvändningen mäts före och efter genomförda åtgärder. I dagsläget finns det inte elmätare i alla elskåp vilket får som konsekvens att resultatet får beräknas utifrån schablonvärden.

Beräkningen av de minskade underhållskostnaderna bygger på att alla armaturer håller i 25 år. Effekten kan minska om armaturer måste bytas i förtid. För att undvika

detta tittar kontoret på en cirkulär process där armaturer kan renoveras istället för att kasseras.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 oktober 2023 har i huvudsak följande lydelse.

I stadens investeringsstrategi (bilaga 9 till finansborgarrådets förslag till Budget 2024) framhålls att underhållsplaner och reinvesteringsprogram ska finnas som en del av stadens långsiktiga investeringsplanering för att säkerställa funktionen och bevara värdet på stadens anläggningar och byggnader. Trafiknämnden förvaltar ett stort antal anläggningar, varav belysningsanläggningen är en. Alla anläggningar måste vara i god funktion för att målen om framkomlighet, tillgänglighet, säkerhet och god miljö ska kunna nås.

I maj 2020 beslutade kommunfullmäktige om Miljöprogram för Stockholm 2020-2023 (dnr KS 2019/1040), där ett av huvudmålen är att Stockholms stads organisation ska vara fossilfri 2030. Målet innefattar två etappmål; dels minskade växthusgasutsläpp från stadens verksamheter, dels effektiv energianvändning.

I finansborgarrådets förslag till Budget 2024 framgår att under mandatperioden ska energianvändningen i kommunens fastigheter och verksamheter minska med minst 10 procent bland annat genom utfasning av energikrävande belysning.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämndens planer på att genomföra energibesparande armaturbyte är i linje med nämndens uppdrag och stadens övergripande strategier. Betydelsen av programmet vad avser klimatnytta (cirka 663 ton minskade CO₂-utsläpp) kan ställas i perspektiv mot det beting om minskade växthusgasutsläpp som trafiknämnden har enligt Klimathandlingsplan 2020-2023 (dnr KS 2019/1041), som uppgår till 10 000 ton. Den förväntade minskningen av elförbrukningen (10 GWh) har däremot stor inverkan på nämndens totala elförbrukning, då belysningsanläggningens förbrukning utgör cirka 80 procent av nämndens elförbrukning.

Stadsledningskontoret anser att förslaget till inriktning för program för energibesparande utbyte av belysningsarmaturer ger ett helhetsperspektiv på nämndens behov de kommande åren och beskriver en möjlig långsiktig investeringsplanering. Med en långsiktig planering kan större områden bytas samtidigt, vilket effektiviserar arbetet. Nämnden bedöms ha goda möjligheter att tillgodogöra sig de ekonomiska fördelar som reinvesteringarna ger upphov till, främst genom lägre energikostnader.

Stadsledningskontoret ser positivt på att det, utöver de ekonomiska fördelarna med programmet och den minskade energianvändningen som blir resultatet av utbytena, också finns kvalitetsförbättringar inom belysningsområdet som möjliggörs med ny teknik.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämndens planer på att genomföra energibesparande armaturbyte även bidrar till stadens möjlighet att uppnå målen inom andra områden. Programmet ger trafiknämnden möjlighet att hålla anläggningen i gott skick, med nya armaturer som ger en högre ljuskvalitet som ökar trygghetskänslan och trafiksäkerheten i staden. Det är av stor betydelse för stadens invånare att ha en väl fungerande belysning på stadens gator, torg och parker som bidrar till en trygg stadsmiljö, ökad trafiksäkerhet och förbättrad tillgänglighet.

För tidigare program för energibesparande armaturutbyten har trafiknämnden tillförts särskilda investeringsmedel från de satsningar på klimatåtgärder som har avsatts i syfte att minska klimatpåverkande växthusgasutsläpp. Senast i samband med kommunstyrelsens beslut den 8 mars 2023 i ärendet Avstämning av mål och budget för 2023 (dnr KS 2022/1257) tilldelades trafiknämnden 95,0 mnkr för energibesparande armaturutbyte.

Det är en stor utmaning för nämnden att programmet inte inryms i nämndens långsiktiga investeringsplan i sin helhet. Det finns fortsatt möjlighet för nämnden att ansöka om medel ur centrala medelsreserven för utsläppsminskande åtgärder, men som nämnden själv konstaterar är klimateffekten inte lika stor i detta program som i tidigare utbyten och tilldelning kan därför inte garanteras. Trafiknämnden kan därför inte förlita sig på andra medel än de som nämnden disponerar inom den långsiktiga planen. Nämnden bör aktivt söka extern finansiering, vilket även framgår av nämndens genomgång av risker som är kopplade till programmet.

I enlighet med stadens projektstyrningsmodell för större investeringsprojekt ska genomförandebeslut föregås av ett planeringsskede som avslutas med att fatta inriktningsbeslut. Stadsledningskontoret anser att förfarandet med ett samtidigt inriktningsbeslut för hela perioden och genomförandebeslut för den första etappen utgör en mindre avvikelse från modellen, som är acceptabelt ur styrningssynpunkt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner inriktning för Program för energibesparande armaturutbyte belysning 2024-2029 samt medger trafiknämnden rätt att genomföra Etapp 1 (2024-2025) av program för energibesparande armaturutbyte belysning till en utgift om 115,0 mnkr.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Särskilt uttalande av Dennis Wedin m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Markus Berensson m.fl. (C)

Energieffektivisering är bland det viktigaste staden kan göra för att minska vår energiförbrukning och bidra till att staden når våra klimatmål. På sikt är det också kostnadsbesparande åtgärder som möjliggör andra investeringar och satsningar inom staden.

Därför välkomnar vi inriktningsbeslutet men önskar att programmet hade prioriterats högre – det vill säga att genomförandet gjordes under en kortare period än under fem års tid. Vinsterna för både klimatet och ekonomin av att genomföra energibesparande så snart som möjligt är för stora för att projektet skulle behöva fortlöpa till och med 2029.